

Asia: LVM/1354/01/2019

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032 – Suunnitelmaluonnos ja vaikutusten arviointi

Suunnitelmaluonnos

Mitkä ovat tärkeimmät toimenpiteet suunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi?

Lapin matkailuelinkeinon kannalta on tärkeää, että liikennejärjestelmäsuunnitelmassa huomioidaan sekä ulkomailta, että kotimaasta sujuvat henkilöliikenneyhteydet Lappiin ja matkailijoiden liikkuminen Lapin sisällä sekä liikenteen solmukohtista matkakohteeseen, matkailukeskusten sisällä, että niiden välillä. Liikennejärjestelmäsuunnittelussa vahvana tavoitteena on kestävyys, joka on tärkeä osa myös matkailun kestävyden kehittämistä. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa haluamme erityisesti kiinnittää huomiota seuraaviin matkailuelinkeinolle tärkeisiin kohtiin:

Lentoliikenne

Lapissa on viisi lentoasemaa, joille kaikille on tärkeä säilyttää henkilöliikenne ja kehittää sitä entisestään. Erityisen tärkeää lentoliikenne on kansainväliselle matkailulle, joka toi Lappiin ennen koronapandemiaa jo yli puolet yöpymisvuorokausista ja yli 70% kokonaisliiknevaihdosta. Kansainvälisellä matkailulla tulee olemaan suuri merkitys Lapille myös koronapandemian jälkeen. Kansainväliset matkailijat saapuvat Lappiin pääasiassa lentäen, joko suorilla reittilennoilla, reittilennoilla Helsingin kautta tai charter-lennoilla. Myös kotimaisille matkailijoille kotimaan nopeat lentoyhteydet Lappiin ovat tärkeitä. Lentoyhteydet kaikille lentoasemille mahdollistavat lyhyet siirtymät matkailukeskuksiin ja lisäävät näin houkuttelevuutta matkakohteena. Lentoasemilta tulee olla sujuvat liityntäyhteydet matkakohteisiin ja niistä tulee löytää helposti tietoa.

Rautatieliikenne

Junaliikenteen suosio on viime vuosina kasvanut ja sen odotetaan jatkavan kasvuaan ilmastotietoisuuden kasvun myötä. Junaliikenteen infraa ja vuorotarjontaa tulee kehittää vastaamaan kasvavaan kysyntään. Koko pääradan riittävä kunto ja kapasiteetti on oleellista Lappiin tulevalle rautatieliikenteelle. Tällä hetkellä suurin osa junalla Lappiin saapuvista matkailijoista on kotimaisia. Tulevaisuudessa myös rajat ylittävälle kansainväliselle junamatkailulle tulee luoda

paremmat edellytykset. Kun henkilöliikenne Ruotsin puolella keväällä 2021 alkaa myös Haaparantaan, muodostuu mahdollisuus matkustaa keski-Euroopasta Suomen rajalle saakka. Suomen puolella on tärkeää pian sähköistää ja peruskunnostaa Laurila-Tornio- valtakunnan raja rautatie, jotta liikenne voi jatkua sujuvasti Suomen puolelle. Junaliikenne tulee sovittaa yhteen rajan molemmin puolin niin, että matkailija voi jatkaa junalla sujuvasti Haaparannalta Suomen Lapin matkailukohteisiin. Radan sähköistäminen Kolarin radan jatkaminen edelleen Ylläkselle ja Leville palvelisi tulevaisuudessa kasvavaa junamatkailijoiden joukkoa. Kemijärvi-Salla välisen radan käyttöönotto liikennöintiin mahdollistaa ekologisen junayhteyden matkailijoille ja tukee alueen matkailun kehittymistä laajemmin Itä-Lapissa. Samalla tavalla kuin lentoasemilta, tulee myös rautatieasemilta varmistaa sujuva liityntäliikenne matkakohteisiin.

Maantieliikenne

Maantielikenteen taso ja turvallisuus ovat tärkeitä Lapin matkailulle. Etenkin kotimaisista asiakkaista moni saapuu Lappiin maanteitse omalla autolla. Myös lentäen tai junalla saapuvat siirtyvät Lapissa matkailukohteisiin maanteitse. Tieverkosto vaatii jatkuvaa ylläpito ja kehittämistä. Maantielikenteen hiilijalanjäljen pienentämiseksi tulee myös varmistaa vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkoston laajeneminen.

Matkaketjut

Saavuttaakseen matkailukeskukset Lapissa julkisilla kulkuneuvoilla asiakas tarvitsee tyypillisesti useampaa kulkuneuvoa. Näiden matkaketjujen tulee toimia saumattomasti yhteen ja asiakkaan tulee löytää niistä helposti tietoa sekä ostomahdollisuus. Yhä useampi matkailija suunnittelee myös yksilöllisiä matkoja yhdistellen eri matkakohteita joko Suomen Lapissa tai ylittäen rajoja naapurimaihin. Myös näille matkoille tarvitaan toimivat matkaketjut

Joukkoliikennettä tarvitaan Lapissa lisää, ja nykyistä liikennettä tulee suunnitella entistä vahvemmin myös matkailijoiden liikkumistarpeet huomioiden. Kehittämällä joukkoliikennettä palvelemaan paremmin sekä paikallisia, että matkailijoita, saadaan yhä suurempi osa matkustamisesta siirtymään vähähiilisemmän joukkoliikenteen pariin.

Kestävyys

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vahvana tavoitteena on kestävyys. Erityisesti suunnitelmat painottavat vähähiilistä liikennettä painopisteenä kaupunkiseudut. Vähähiiliseen liikenteeseen siirtymisessä tarvitaan Lapin erilaisen aluerakenteen takia kaupunkiseutuja pidempi siirtymäaika. Kestävän liikenteen tavoitteiden saavuttaminen harvaan asutussa Lapissa edellyttää huomattavaa parannusta sekä joukkoliikenteeseen että vaihtoehtoisten käyttövoimien saatavuuteen. Etäisyydet ovat pitkiä ja esimerkiksi sähköautojen latausverkosto on vielä rajallinen puhumattakaan kaasuautojen tankkausmahdollisuuksista. Vaihtoehtoisten käyttövoimien saatavuuden parantaminen tarpeeksi nopeasti edellyttää yksityisen sektorin toimenpiteiden lisäksi myös julkisen sektorin panostusta. Sekä julkisen liikenteen, että vaihtoehtoisten käyttövoimien

saatavuuden osalta mitoituksessa tulee huomioida paikallisen väestön lisäksi myös sesongeittain muuttuva matkailijamäärä ja liikkumistarpeet.

Ekologisen kestävyuden lisäksi liikennejärjestelmäsuunnittelussa on tärkeää huomioida myös taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys. Toimivilla liikenneyhteyksillä mahdollistetaan matkailun ja monen muun toimialan kehittyminen kasvukeskusten ulkopuolella. Ne luovat työpaikkoja ja mahdollistavat asumisen ja elämisen peruspalveluineen pienemmillään paikkakunnilla.

Tietoliikenneyhteydet

Fyysisten liikenneyhteyksien lisäksi liikennejärjestelmäsuunnitelma käsittää myös tietoliikenneyhteydet. Toimivat ja kehittyvät tietoliikenneyhteydet mahdollistavat sekä asumisen, että elinkeinotoiminnan syrjäisemmälläkin seuduilla. Matkailuyritykset tarvitsevat toimivia tietoliikenneyhteyksiä sekä kansainvälisen myyntiin ja markkinointiin, että itse palveluiden toteuttamiseen ja niiden turvallisuuden varmistamiseen. Lapin harvaan asutuilla seuduilla tietoliikenneyhteydet eivät kehity markkinaehtoisesti, ja sen takia julkisen sektorin rooli on tärkeä.

Onko toimenpiteiden rahoitus kokonaisuutena oikein suunnattu taloudellisen raamin sisällä?

- Liikenneverkko ja solmukohtat
- Henkilö- ja tavaraliikenteen palvelut
- Liikennejärjestelmän tukitoimet
- Muut toimenpiteet

-

Sisältääkö vuoteen 2050 ulottuva visio liikennejärjestelmän kehittämiseksi oikeat asiat?

-

Viekö toimenpideohjelma kokonaisuutena kehitystä vision suuntaan?

-

Vaikutusten arviointi

Onko vaikutusten arviointia täydennettävä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain näkökulmasta?

-

Antaako vaikutusten arviointi riittävän hyvän kuvan suunnitelman vaikutuksista?

-

Yleistä

Miten valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnittelun prosessia (vuorovaikutus, viestintä ja vaikutusten arviointi mukaan lukien) tulisi kehittää?

-

Forsell Nina
Finnish Lapland Tourist Board ry - Lapin Matkailuelinkeinon Liitto